

РОЗВИТОК ЖИТЛОБУДІВНИЦТВА В США У ХХ СТ.

Зелінська В.В., студ. гр. А-441

Науковий керівник – Колеснікова Н.Ю., ст. викладач (кафедра Архітектури будівель та споруд, Одеська державна академія будівництва та архітектури)

Анотація. Будівництво – одна з найбільших галузей промисловості у Сполучених Штатах Америки. Коли європейці влаштувалися в Північній Америці, вони принесли свої архітектурні традиції і будівельні технології. Прикладами цього є найстаріші будівлі Америки. Так було до кінця дев'ятнадцятого століття, поки архітектура США не зазнала значних зовнішніх змін, які спочатку були сприйняті громадськістю як досить дивні і потворні. Динаміка техногенного часу вимагала міцних та нових архітектурних форм. У ХХ столітті поширення набуває нова класична архітектура, спрямована на приватне житлове будівництво, яка поєднує в собі ідеальні пропорції, сучасні матеріали з використанням методології колишніх стилів і напрямків.

Актуальність дослідження. Початок ХХ століття ознаменований застосуванням нових будівельних конструктивних і облицювальних матеріалів «високих технологій». На базі цих винаходів в ХХ столітті інтенсивно розвивалися новітні форми несучих і огорожувальних конструкцій. Вони дозволили задовольнити висунуті соціальним розвитком вимоги: створити економічно ефективні великопрогонові й висотні несучі конструкції, легкі та різноманітні. Ці, які називали себе спочатку чисто технічними, досягнення, насправді породили абсолютно нові виразні засоби, які в сукупності сприяли додаванню нових архітектурних форм і образів, властивих виключно будівництву інноваційного житла.

Стан проблеми. Особливістю будівництва США другої половини ХІХ початку ХХ ст. був її безпрецедентний розмах. Тоді ж було побудовано велику кількість промислових будівель, гідроелектростанцій, залізничних мостів, шосейних доріг, тунелів, елеваторів, господарських, громадських і житлових будівель приміщення. Відбулись значні зміни в типах житлових будинків привілейованих: майже повністю припинилося будівництво міських особняків, багатії будували собі заміські вілли, розкішні й екстравагантні (наприклад, вілла-палац «Ранчо», увінчана двома будинками). У містах заможні люди вважають за краще жити в багатоповерхових будинках.

Мета дослідження: Проаналізувати розвиток житлобудівництва в США у ХХ ст.

Завдання наукового дослідження: Дослідити за якими стилями та напрямками створювалось нове житло; охарактеризувати зміни та тенденції розвитку.

Отримані результати. До середини ХІХ століття в Сполучених Штатах Америки розгорнулося інтенсивне будівництво житлових, господарських і громадських будівель у містах, промислових об'єктів і мостів, а також будівель в сільськогосподарських районах країни. Житлове будівництво велося великими комплексами або цілими селищами. Особливу увагу архітекторів звертається на ізоляцію житла від вуличного руху, промислових зон, на орієнтацію і систему комунального обслуговування будівель. Основними матеріалами для будівництва були натуральний камінь, цегла, дерево і порівняно недавно застосовувалися чавун і зварювальне залізо[3].

На початку ХХ століття залізобетон інтенсивно використовується при будівництві багатоповерхових житлових будинків. Найвищою багатоповерховою будівлею із залізобетонним каркасом була 17-типоверхова будівля Ingalls Building (арх. Ельцнер і Андерсон), завершена в 1903 р. в Цинциннаті.

Характерною особливістю американського масового житлового будівництва аналізованого періоду є його неоднорідність: якщо малоповерхове будівництво, яке мало давно традицію ще з колоніальних часів, мало ряд переваг і забезпечувало жителів індивідуальних будинків достатньою кількістю зручностей, то таке не може бути сказав про

багатоповерхівки з дешевою орендою квартир. Ці будинки, які почали будувати в Нью-Йорку в 1930-х роках, займали ділянки розміром 7,6x30,5 м з висотою 5-7 поверхів. У квартирах тільки дві кімнати мали вікна назовні, інші виходили в світловий колодязь (відстань від стіни до стіни трохи більше 3 м). Багато внутрішніх приміщень були повністю позбавлені вікон. Іноді відсутні вікна замінювали вентиляційними шахтами. Вбиральні були розташовані на сходових клітках для обслуговування кількох квартир.

Майже обов'язковою стала для будинків прерій хрестоподібна просторовопланувальна побудова. Хрестоподібний план застосований ним в будинках в Канкаки (Ілінойс, 1901р.) і Уілліта в Хайланд Парку, що вважаються першими будинками прерій. Художньо-композиційні принципи органічної архітектури особливо гостро висловив Ф.Л. Райт у «Будинку над водоспадом». Побудований для багатого мецената Кауфмана, будинок заснований на системі плоских залізобетонних плит з парапетами, вклиненими в скелю, і масивною кам'яною кладкою[1]. Внутрішній простір будинку т зливається в єдину систему, що відкривається в зовнішній простір. Приміщення продовжуються терасами, що нависають над каскадами лісового струмка. Поверхні стін і стелі, що утворюють інтер'єр, виготовлено з матеріалів, які використовуються для зовнішнього оздоблення (рис. 1).

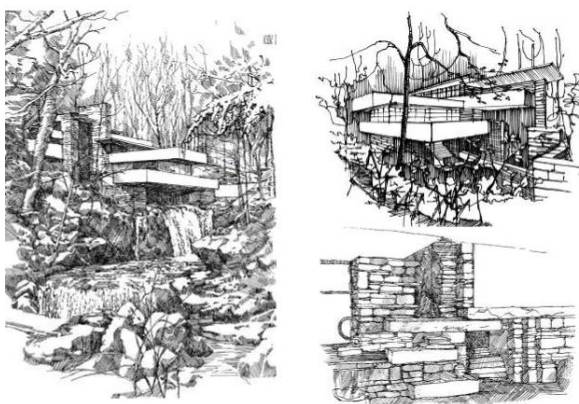

Рис. 1. Ф.Л. Райт, «Будинок над водоспадом» (рис. А.Бражник, А. Дудченко)

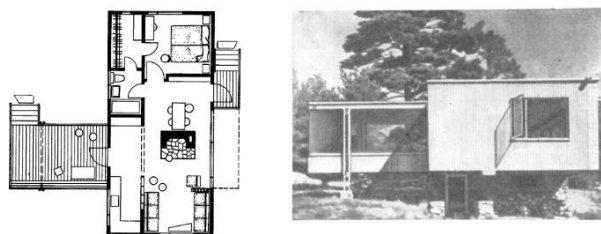

Рис. 2. Вейланд (Массачусетс). Будинок Чемберлена, 1940 Арх. В. Гропіус. Загальний вигляд, план

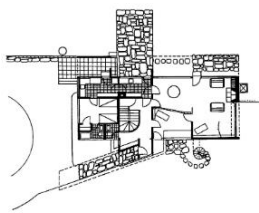

Рис. 3. Лінкольн (Массачусетс). Будинок В. Гропіуса, 1937 Арх. В. Гропіус. Загальний вигляд, план

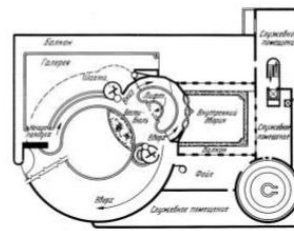
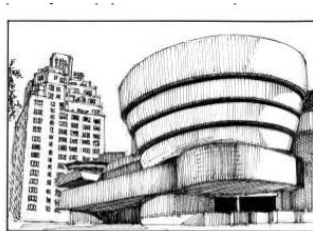

Рис. 4. Ф.Л. Райт, музей Гуггенхейма в Нью-Йорку, 1943-1946 (рис. В.Чалого)

Вплив діяльності двох майстрів, які керували архітектурними факультетами Гарвардського університету (Гропіус) та Іллінойського технологічного інституту (Міс ван дер Рое), набув, однак, широкого поширення лише в післявоєнний період.

Діяльність Гропіуса, який у ці роки працював у партнерстві зі своїм колишнім учнем (а згодом викладачем Баухаузу) М. Брейером, була пов'язана з проектуванням індивідуальних житлових будинків. Ці будинки значно відрізняються від того, що будував Гропіус у Європі, і відображають його прагнення відповідати місцевим умовам і традиціям (рис. 2, 3).

Характерною рисою житлового будівництва в США є типізація планів і стандартизація окремих вузлів, як в малоповерхових індивідуальних будинках, так і в багатоповерхових

будинках. Найпоширенішим типом квартири були кухня, їдальня, вітальня та одна-дві спальні, згруповані біля суміщеного санвузла з ванною. Передня, як правило, відсутня; характерно багато вбудованих шаф. Надзвичайно раціональне планування квартири, яке не допускає нічого, крім найнеобхіднішого, відповідає настільки ж скромному вигляду будівель, у яких, наприклад, розташування вікон продиктовано лише функціональною необхідністю без урахування ритмічної впорядкованості.

В останні десять років свого життя Райт несвідомо наближався до форм первісних часів. Контури його будинків округлені так само, як і житлові приміщення. Л. Райт був першим, хто відновив внутрішній дворик, який з тих пір все частіше стає частиною житлового будинку. Завершенням цієї серії дослідів стала будівля музею Гуггенхайма в Нью-Йорку (проект 1943-1946 рр., будівництво 1956-1959 рр.). Основний об'єм будівлі утворений величезним спіральним пандусом, що охоплює світлий двір, покритий прозорим куполом. Цілісності, нерозділеності внутрішнього простору тут відповідає безперервність, одноманітність «текучої» форми його огороження. Відвідувачі, які піднімаються на ліфті, оглядаючи експонати, спускаються по спіралі зверху вниз (мал. 4).

У житлово-адміністративному будинку «Прайс-тауер» у Бартлсвіллі (1955р.) він втілює ідею «будиночка на дереві» з потужним бетонним ядром, що включає ліфти та сходи, від яких, як гілки від стовбура, відходять консолі армованих бетонні підлоги відходять (рис. 5).

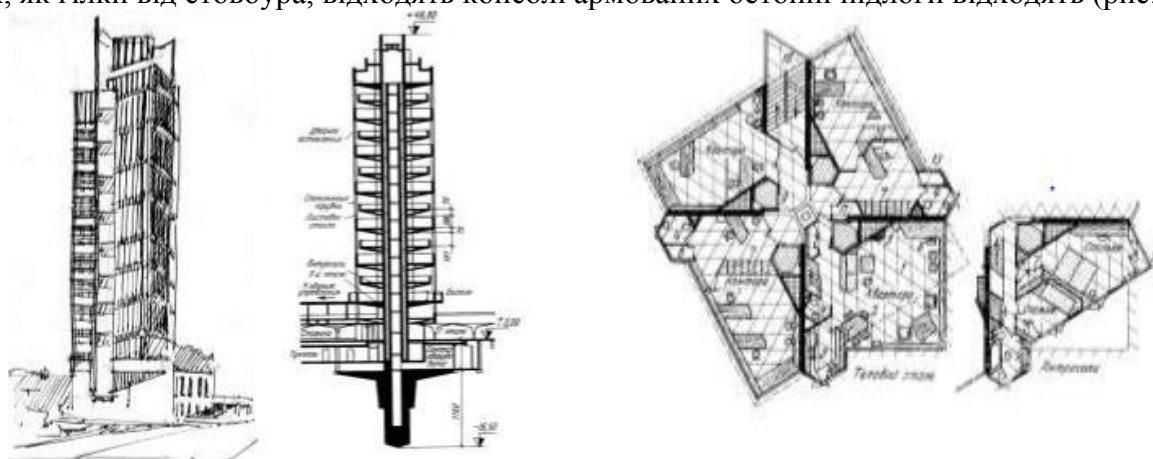

Рис. 5. Ф.Л. Райт, «Башта Прайса» в Бартлсвіллі (1955р.) (рис. У. Костенко)

Глибоко розуміючи значення соціально-функціональних, технічних і естетичних аспектів архітектури, він, створюючи свої твори, апелював до внутрішнього світу людини, до його уявлень про природу, красу, соціальну психологію, культурну спадщину [1].

Замість природних матеріалів – дерева і каменю – у світ будівельної індустрії наполегливо входили сталь і залізобетон, алюміній і скло. Робота з цими матеріалами зажадала не тільки архітектурних знань, але й інженерно-технічної підготовки. Мистецтво і техніка перестали суперечити один одному, і цей тандем прийшов з кінця ХІХ століття в ХХ століття [4]. В цілому цей період характеризується створенням житлових будинків різних стилевих напрямків з симетричним об'ємом, ускладненою планувальною структурою і функціональним насиченням інтер'єрних просторів, що включають в свою структуру природні елементи; рішення екстер'єрних просторів в регулярному або змішаному стилі із застосуванням нових матеріалів і технологій (скла, металу) [2].

Висновки. Дев'ятнадцяте сторіччя характеризується кодом історичного еkleктизму, де всі смаки можуть одночасно бути присутніми у роботі проєктувальника або навіть в одному й тому ж будинку. Це, принаймні, до кінця століття, до стилю модерну (також називається Ліберті), який був першим неісторичним і, отже, сучасним (модерністським) рухом архітектури. Динаміка техногенного часу вимагала нових архітектурних форм. Були розроблені нові принципи спорудження багатоповерхових конторських будівель із

використанням легкого і міцного сталювого каркаса і великих віконних площин. Така архітектура створювалася в тісній співпраці з інженерами і була, в першу чергу, індустріальним будівництвом. З вражаючою сміливістю архітектори, прагнули освоїти чисті форми, в яких конструкція і архітектура об'єднані в ціле.

В кінці 20 століття з'явилося напрям для приватного житлового будівництва, назване новою класичною архітектурою. На відміну від малобюджетних котеджів, в будівництві неокласичних особняків витриманий ідеал пропорцій, матеріалів і методів традиційної архітектури колишніх стилів і напрямків. У 21 столітті подібне будівництво отримало небувалу популярність і вкотре змінило архітектурний пейзаж американського передмістя.

Література:

1. Коптева Г.Л. Конспект лекцій з курсу «Історія мистецтв, архітектури та містобудування»: середини XIX – початку XX ст. (для студентів 4 курсу денної форми навчання напряму підготовки 6.060102 – «Архітектура» спеціальності – «Містобудування»). Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2012 – 157 с.

2. Крижановська Н.Я., Смірнова О.В. Конспект лекцій з дисципліни «Архітектура житлових будівель» (для студентів освітнього рівня «магістр» спеціальності 191 – Архітектура та містобудування. Архітектура будівель і споруд). Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 104 с.

3. Архітектура США середини XIX - початку XX ст. [Електронний ресурс]/ Режим доступу: http://um.co.ua/1/1-8/1-89526.html#google_vignette

4. Житлова архітектура середини 19 поч XX ст. [Електронний ресурс]/ Режим доступу: <https://studfile.net/preview/5265228/page:7/>

УДК 725

СУЧАСНА АРХІТЕКТУРА БАНКІВСЬКИХ БУДІВЕЛЬ

Зелінська В.В., студ. гр. А-441

Науковий керівник – Малащенко В.О., к.арх., доцент (кафедра Архітектури будівель та споруд, Одеська державна академія будівництва та архітектури)

Анотація. Центральні банки світу з'являлись за різних обставин та в різний час. Загалом їхня поява була пов'язана з тим, що грошові системи переставали бути простими, а економіки стрімко зростали на хвилі перших промислових революцій. Обходитися без допомоги національного фінансового регулятора ставало дедалі складніше. У статті розглянуті різні приклади сучасних банків. Проаналізовано їх архітектурно-планувальне рішення та архітектурне середовище. Освітлюється розширення функцій та повноважень державних банків, завдяки чому вони виділились у спеціалізовані будівлі для надання відповідних послуг. Нові будівлі банків будуються унікальними та з використанням сучасних конструкцій та екологічних матеріалів.

З розвитком технічного прогресу, людина поступово приходить до моделі робочого простору, який не тільки спрямований на працю, але і враховує потреби робітників, сприяє їх комфорту, безпосередньо впливає на ефективну працездатність. Усі повинні отримати своє унікальне робоче місце, залишаючись при цьому згуртованою командою.

Банківська система України в умовах сучасних економічних відносин відіграє дуже важливу роль в зростанні добробуту держави та якості життєдіяльності суспільства. Структура банківської системи України знаходиться в постійному динамічному розвитку. З'являються нові банки, вводяться нові операції, розширюється їх спектр, удосконалюється обслуговування клієнтів.